Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

DRI broj:40116/18-042-921/20
Podgorica, 26. septembar 2018. godine

IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA DEMOS-a ZA 2017. GODINU
(konačni izvještaj)

Podgorica, septembar 2018. godine

SADRŽAJ

I MIŠLJENJE I PREPORUKE 3
II OPŠTI PODACI 8
1. Pravni osnov 8
2. Osnovni podaci o Partiji 8
3. Finansiranje Partije 9
3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava 9
3.2. Finansiranje iz privatnih izvora 9
4. Vrsta revizije 10
5. Predmet revizije 10
6. Cilj revizije 10
III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 11
7. Sistem unutrašnjih kontrola 11
7.1. Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja 11
8. Metoda vršenja revizije 11
9. Finansijski plan i program rada 12
10. Računovodstvene evidencije 12
11. Godišnji finansijski izvještaj 13
11.1. Konsolidovani Bilans stanja 13
11.2. Evidentiranje i popis imovine i obaveza 13
11.3. Potraživanja 14
11.4. Aktivna vremenska razgraničenja 14
11.5. Novčana sredstva na žiro računima 14
11.6. Blagajničko poslovanje 15
11.7. Obaveze 17
12. Konsolidovani bilans uspjeha 17
12.1. Prihodi 17
13. Troškovi 19
IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE 28

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije, br. 40116/18-042-922 od 24.05.2018. godine izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti DEMOS-a za 2017. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji DEMOS-a za 2017. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 159/18 od 21.09.2018. godine) na Preliminarni izvještaj DRI br. 04-285/18 od 11.09.2018. godine, nadležni Kolegijum u sastavu senator DRI Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i senator DRI Radule Žurić, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 26.09.2018. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja

DEMOS-a za 2017. godinu

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj DEMOS-a za 2017. godinu sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, osim za navedeno u Izvještaju pod tačkom 10 - Računovodstvene evidencije, tačkom 11.2 - Evidentiranje i popis imovine i obaveza, tačkom 11.3 - Potraživanja, tačkom 11.6 - Blagajničko poslovanje, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenost se odnosi na nedosljednu primjenu Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (član 13 stav 5 i član 18), Zakona o računovodstvu (član 19), Zakona o obligacionim odnosima (član 639) i Zakona o radu te u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje.**

Na izražavanje negativnog mišljenja uticale se sljedeće nepravilnosti:

1. Partija je donijela Finansijski plan i program rada za 2017. godinu u formi jednog akta. Navedeni akt nije potpisan od strane ovlašćenog lica, nije pečatiran i ne sadrži broj djelovodnog protokola**.** Uvidom u isti utvrđeno je da Finansijskim planom nije precizno definisan iznos planiranih prihoda a troškovi su planirani po vrsti bez iznosa istih. Programom rada nijesu definisane planirane aktivnosti za 2017. godinu.

   - **Subjekt revizije treba da Finansijskim planom precizno definiše iznose planiranih prihoda i rashoda po vrsti istih, dok Programom rada treba da definiše aktivnosti koje planira da sprovede u tekućoj godini.**

2. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije dokumentovao troškove u iznosu od 8.073,19€, a da je troškove u iznosu od 7.619,79€ pravdao neadekvatnom ili nepotpunom dokumentacijom. Nedokumentovani troškovi su: (isplate iz blagajne u iznosu od 5.181,00€, troškovi neto zarada

u iznosu od 1.190,92€, troškovi naknada po ugovoru o djelu u iznosu od 700,00€, troškovi pomoći fizičkim licima u iznosu od 450,00€, troškovi telefonskih usluga u iznosu od 59,97€ i ostali troškovi u iznosu od 491,30€). Nepotpunom dokumentacijom su pravdani gotovinski isplaćeni troškovi ugovorenih naknada u iznosu od 5.195,00€ (nijesu prezentirani dokazi o preuzimanju gotovine), troškovi goriva u iznosu od 1.000,00€. Neadekvatnom dokumentacijom su pravdani troškovi zakupa u iznosu od 750,00€ (Ugovor nije potpisan od strane zakupodavca niti od zakupca) i troškovi električne energije u iznosu od 674,79€.

- **Subjekt revizije je dužan da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom shodno odredbama člana 19 Zakona o računovodstvu.**

3. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije ostvario troškove izborne kampanje (lokalni izbori u Herceg Novom) u većem iznosu od limita utvrđenog odredbama člana 13 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja za iznos od 5.182,44€. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao troškove izborne kampanje za izbore održane u Herceg Novom u iznosu od 7.482,44€, prihode za finansiranje troškova izborne kampanje u iznosu od 2.300,00€ (nije ostvario prihode po osnovu odborničkih mandata) pa se konstatuje da subjekt revizije ima nedostajuća sredstva za izmirivanje ovih troškova.

   - **Subjekt revizije je dužan da troškove izborne kampanje ostvaruje u skladu sa odrebama člana 13 stav 5 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

4. Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije sa računa za redovno poslovanje isplatio troškove izborne kampanje (izbori održani u Herceg Novom) u iznosu od 3.473,80€ (troškovi reklame i propagande u iznosu od 2.225,30€, troškovi reprezentacije u iznosu od 1.122,50€ i troškovi naknada za angažman u predizbornoj kampanji u iznosu od 126,00€), kao i troškove izborne kampanje (parlamentarni izbori održani 2016. godine) u iznosu od 2.200,00€.

   - **Plaćanje troškova za izbornu kampanju treba vršiti sa posebnog računa otvorenog za te namjene shodno odredbama člana 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

5. Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu poslovnih prostora utvrđeno je da ugovori o zakupu poslovnih prostora u Bijelom Polju, Danilovgradu, Mojkovcu i Golubovcima nijesu ovjereni od strane nadležnog organa što nije u skladu sa odredbama čl.639 Zakona o obligacionim odnosima.

- **Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu poslovnih prostora zaključuje u skladu sa odredbama čl.639 Zakona o obligacionim odnosima.**

6. Upoređujući podatke iskazane u poslovnim knjigama Partije i podatke iskazane u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju, za izbor odbornika u SO Herceg Novi koji je dostavljen Agenciji za sprječavanje korupcije utvrđeno je da su troškovi izborne kampanje iskazani u poslovnim knjgama i Konsolidovanom bilansu uspjeha u većem iznosu za 1.770,44€ u odnosu na iste iskazane u Izvještaju koji je dostavljen Agenciji. Takođe je utvrđeno da u poslovnim knjigama subjekta revizije nije evidentiran trošak po osnovu usluga medijsko-marketinškog savjetovanja u iznosu od 1.000,00€ koji je iskazan u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju. U postupku revizije je utvrđeno da je navedeni trošak bio evidentiran ali je isti storniran (osnov storniranja nije prezentiran u postupku revizije).

   - **Subjekt revizije je dužan da usaglasi podatke u izvještajima koje dostavlja nadležnim institucijama.**

7. Partija je za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima (poslovi vozača i obezbjeđenja) izvršioce angažovala ugovorom o djelu, a sa istima je trebao zaključivati ugovore o radu. Takođe je utvrđeno da su ugovori o djelu zaključeni za obavljanje poslova medijsko-marketinškog savjetovanja i plana aktivnosti u opštinskim odborima, poslova administrativno-pravnog savjetovanja i administrativno-tehničke podrške u opštinskim odborima i finansijsko-administrativnih poslova koji po prirodi i opisu spadaju u poslove redovne djelatnosti Partije, za koje je trebalo zaključivati ugovore o radu koji s obzirom na prirodu i vrstu rada imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos.

   - **Za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima i poslova koji po prirodi i opisu spadaju u poslove redovne djelatnosti, subjekt revizije sa izvršiocima treba da zaključuje ugovore o radu, shodno Zakonu.**

8. Subjekt revizije je na isplaćene neto naknade obračunao i platio poreske obaveze (porez i prirez) na način kao da su sva angažovana lica u radnom odnosu. Subjekt revizije prilikom zaključivanja ugovora o djelu sa angažovanim izvršiocima nije obezbijedio dokaze o radno pravnom statusu istih, pa se nije moglo utvrditi da li je pravilno izvršen obračun poreskih obaveza na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.

- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**

9. Odlukom Predsjednika Partije formirana je Komisija za popis sa zadatkom da izvrši popis imovine za 2017. godinu. Komisija je sačinila Izvještaj o popisu i u istom prezentirala naturalne podatke o imovini, bez podataka o vrijednosti iste. Imenovana komisija nije izvršila popis gotovine u blagajni i depozita na žiro računu, kao ni popis potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2017. godine.

   - **Subjekt revizije je dužan da popis imovine i obaveza vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.**

10. U poslovnim knjigama Partije nije izvršeno razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i izborne kampanje, već su iste kumulativno evidentirane na pripadajućim k-tima, u okviru pojedinih klasa.

    - **Preporučuje se subjektu revizije da u cilju preciznijeg prezentiranja podataka u poslovnim knjigama izvrši razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i izborne kampanje.**

11. Partija u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. U postupku revizije nijesu prezentirani ni dokazi o usaglašavanju potraživanja sa istim.

    - **Preporučuje se subjektu revizije da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. Evidencija treba da bude zasnovana na osnovu usaglašene i ovjerene dokumentacije.**

Zbog većeg broja utvrđenih nepravilnosti i propusta u radu ovog subjekta nadležni Kolegijum se usaglasio da izvještaj dostavi:

- **Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i**
- **Odboru za politički sistem, pravosudje i upravu**

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević

II OPŠTI PODACI

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG" br. 52/1414,76/15, 83/16 i 92/17);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, DRI br. 06-23-288/17 od 14.12.2017. godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116/18-042-922) od 24.05.2018. godine.

Revizija Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja DEMOSA vršiće se u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. Osnovni podaci o Partiji

DEMOS je osnovan na Skupštini dana 02.04.2015. godine. Rješenjem MUP-a br. 05- UPI – 005/15-2178 od 23.04.2015. godine izvršen je upis u Registar političkih partija.
Partija ima svojstvo pravnog lica i djeluje kao pravni subjekat na teritoriji Crne Gore.
Sjedište Partije je u Podgorici. Predsjednik Partije je Miodrag Lekić.

DEMOS je organizovan na teritorijalnom principu.

DEMOS se organizuje i djeluje na državnom nivou, u opštinama, Glavnom gradu, gradskim opštinama, Prestonici i mjesnim organizacijama.

Organi DEMOS- a na držanom nivou su: Skupština, Glavni odbor, Predsjednik, Predsjedništvo, Izvršni odbor, Nadzorni odbor i Statutarna komisija.

Organi Stranke koji djeluju u opštinama, Glavnom gradu, gradskim opštinama, Prestonici i mjesnim organizacijama su:

Skupština opštinskih odbora/ Skupština Glavnog grada/Skupština gradskih opština/Skupština Prestonice;

Opštinski odbori/Odbor Glavnog grada/odbori gradskih opština/Odbor Prestonice.

Pored navedenih organa biraju se i imenuju drugi organi i tijela u skladu sa odredbama ovog Statuta i drugih opštih akata DEMOS-a.

Skupština je najviši organ Partije. Glavni odbor je najviši organ upravljanja DEMOS-a.
Glavni odbor raspolaže i upravlja imovinom DEMOS-a; usvaja finansijski izvještaj Izvršnog odbora, odlučuje o izvještaju Nadzornog odbora o kontroli finansijskog poslovanja i dr.poslove

Predsjednik DEMOS-a predstavlja i zastupa Partiju u skladu sa Zakonom, Statutom i Programskom deklaracijom i dr.poslove.

Predsjedništvo DEMOS-a utvrđuje i vodi politiku DEMOS-a na osnovu odluka Skupštine, Glavnog odbora i Predsjednika; priprema i predlaže akte Glavnom odboru i dr.poslove;

Izvršni odbor sprovodi odluke Glavnog odbora, Predsjednika i Predsjedništva;

Nadzorni odbor obavlja unutrašnju kontrolu finansijskog poslovanja, obavlja unutrašnju kontrolu upravljanja imovinom koja je u vlasništvu DEMOS-a, podnosi izvještaj o unutrašnjoj kontroli finansijskog poslovanja Glavnom odboru i dr.

3. Finansiranje Partije

Partija se finansira iz izvora shodno Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, iz sredstava od priloga, članarina, prihoda od imovine i legata.

3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava

Partiji su u 2017. godini iz budžeta CG opredijeljena sredstva za finansiranje redovnog rada, poslaničkog kluba i izbornih kampanja u iznosu od 217.203,00€ dok su sredstva iz budžeta lokalnih samouprava istoj opredijeljena u iznosu od 11.299,00€.

3.2. Finansiranje iz privatnih izvora

Osim iz budžetskih sredstava Partija je u 2017. godini finansirana i iz privatnih izvora u iznosu 27.249,00€ i to od priloga fizičkih lica u iznosu od 11.800,00€ i ostalih prihoda u iznosu od 15.449,00€.

4. Vrsta revizije

Predmetna revizija ima karakter finansijske revizije i revizije pravilnosti.

5. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj DEMOS-a za 2017. godinu i revizija pravilnosti.

6. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi i to:

- Zakon o političkim partijama ("Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11);
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG“ br. 52/14, 76/15,83/16 i 92/17);
- Zakon o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore" br. 52/16);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2017. godinu („Sl.list Crne Gore", br. 83/16, 42/17 i 89/17);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08…31/14, 53/14, 04/18);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br.047/08, 04/11 i 22/17);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (“Sl. list CG”, br. 13/ 07…62/13, 08/15, 22/17);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13, 60/14 i 83/16);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. List CG“ br. 040/16);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;.
- Finansijski plan Partije za 2017. godinu;
- Program rada Partije za 2017. godinu.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

7. Sistem unutrašnjih kontrola

Shodno Statutu Nadzorni odbor vrši unutrašnju kontrolu finansijskog poslovanja, kontroliše prihode i trošenje finansijskih sredstava Partije, vrši kontrolu upravljanja imovinom koja je u vlasništvu Partije, podnosi izvještaj o unutrašnjoj kontroli finansijskog poslovanja Glavnom odboru.

Glavni odbor raspolaže i upravlja imovinom DEMOS-a; usvaja finansijski izvještaj Izvršnog odbora odlučuje o izvještaju o kontroli finansijskog poslovanja.

U postupku revizije, državnom revizoru nije prezentiran akt o usvajanju Finansijskog izvještaja Partije, kao ni Izvještaj Nadzornog odbora o kontroli finansijskog poslovanja.

7.1. Aktivnosti partijskih organa u dijelu finansijskog poslovanja

Organi Partije su shodno svojim nadležnostima u 2017. godini donijeli sljedeća unutrašnja akta:

Odluku o imenovanju Predsjednika i članova Nadzornog organa Demos-a; Finansijski plan i Program rada za 2017. godinu; Odluku o članarini za 2017. godinu; Odluku o troškovima reprezentacije; Odluku, kojom se ovlašćuje član Glavnog odbora i Predsjednik Odbora za finansije Demos-a, da obavlja poslove iz domena finansijskog poslovanja i vođenja poslovno-finansijskih knjiga; Odluku kojom se opoziva ovlašćenje za raspolaganje novčanim sredstvima Predsjedniku IO Demos-a; Odluku o formiranju Popisne komisije za 2017. godinu, Odluku o službenim putovanjima i dnevnicama.

8. Metoda vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od **2.628,00€** (1,50% od rashoda Partije koji iznose 175.224,16€)

Državni revizor se upoznao sa pravnom regulativom, analizirao finansijske izvještaje i ostalu pribavljenu dokumentaciju subjekta revizije i na osnovu sprovedenih testova ocijenjeno funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim

događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima.

9. Finansijski plan i program rada

Partija je donijela Finansijski plan i program rada za 2017. godinu u formi jednog akta. Navedeni akt nije potpisan od strane ovlašćenog lica, nije pečatiran i ne sadrži broj djelovodnog protokola.

Uvidom u isti utvrđeno je da Finansijskim planom nije precizno definisan iznos planiranih prihoda a troškovi su planirani po vrsti bez iznosa istih. Programom rada nijesu definisane planirane aktivnosti za 2017. godinu.

- **Subjekt revizije treba da Finansijskim planom precizno definiše iznose planiranih prihoda i rashoda po vrsti istih, dok Programom rada treba da definiše aktivnosti koje planira da sprovede u tekućoj godini.**

10. Računovodstvene evidencije

Shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Partija je dužna da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima i rashodima po porijeklu, visini i strukturi u skladu sa propisima Ministarstva finansija. Partija ima svojstvo pravnog lica i dužna je da poslovne knjige vodi po sistemu dvojnog knjigovodstva, a u skladu sa članom 4 Zakona o računovodstvu i reviziji. Od poslovnih knjiga dužni su da vode glavnu knjigu i pomoćne evidencije.

U postupku revizije utvrđeno je da subjekt revizije vodi Glavnu knjigu i pomoćnu evidenciju blagajničkog poslovanja. Evidentiranje obaveza i troškova vrši na obračunskoj osnovi, dok evidentiranje prihoda vrši u momentu uplate istih na žiro račun.

U Glavnoj knjizi Partije nije izvršeno razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i izborne kampanje, već su iste kumulativno evidentirane na pripadajućim k-tima, u okviru pojedinih klasa.

- **Preporučuje se subjektu revizije da u cilju preciznijeg prezentiranja podataka u poslovnim knjigama izvrši razdvajanje transakcija koje se odnose na redovno poslovanje i izborne kampanje.**

11. Godišnji finansijski izvještaj

Shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja Partija je dužna da Godišnji finansijski izvještaj dostavi Državnoj revizorskoj instituciji do 31.03. tekuće godine za prethodnu godinu, a shodno Pravilniku o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima imovini i rashodima političke partije da isti dostavi na sljedećim obrascima:

- Bilans uspjeha - na obrascu BU;
- Bilans stanja - na Obrascu BS;
- Iskaz o novčanim tokovima - na obrascu INT;
- Iskaz o promjenama na kapitalu – na obrascu IPK;
- Statistički Aneks.

Subjekt revizije je Državnoj revizorskoj instituciji dostavio Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj na propisanim obrascima i u zakonskom roku.

U Konsolidovanom godišnjem finansijskom izvještaju su iskazani podaci o redovnom poslovanju Partije i izbornim kampanjama

11.1. Konsolidovani Bilans stanja

U Aktivi bilansa stanja iskazana je stalna imovina (osnovna sredstva) u iznosu od 8.155,00€, obrtna imovina koju čine (gotovina i gotovinski ekvivalenti i potraživanja) u iznosu od 28.540,00€.

U Pasivi bilansa stanja iskazana je neraspoređena dobit u iznosu od 4.881,00€ i neizmirene obaveze u iznosu od 31.814,00€.

11.2. Evidentiranje i popis imovine i obaveza

Partija obezbjeđuje analitičku evidenciju stalne imovine (osnovnih sredstava) u okviru Glavne knjige i analitičku evidenciju iste.

Odlukom Predsjednika Partije (djel.br.05/17 od 16.01.2017. godine) formirana je Komisija za popis sa zadatkom da izvrši popis imovine za 2017. godinu. Komisija je sačinila Izvještaj o popisu (djel.br. 123-01/17 od 18.12.2017. godine) i u istom prezentirala naturalne podatke o imovini, bez podataka o vrijednosti iste. Imenovana komisija nije izvršila popis gotovine u blagajni i na žiro računu, kao ni popis potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2017. godine.

- **Subjekt revizije je dužan da popis imovine i obaveza vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem**

Shodno podacima prezentiranim u poslovmim knjigama Partije stalna imovima po nabavnoj vrijednosti iznosi 9.281,00€, otpisanoj 1.125,51€ i sadašnjoj 8.155,49€.

Tokom 2017. godine, Partija je nabavila kancelarijski namještaj, kompjutersku i telekomunikacionu opremu u u iznosu od 8.751,50€ i istu evidentirala u Glavnoj knjizi u okviru klase 0 (k-to 0232)

11.3. Potraživanja

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama evidentirao potraživanja u iznosu od 8.209,84€,a ista se odnose na potraživanja od fizičkog lica u iznosu od 5.181,90€ i potraživanja po osnovu datih akontacija u iznosu od 3.027,94€.

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije shodno Odluci Predsjednika Partije djel.br.79-04/17 od 08.09.2017. godine u poslovnim knjigama evidentirao potraživanje od fizičkog lica u iznosu od 5.181,90€, po osnovu manjka gotovine u blagajni.

Državnom revizoru nijesu prezentirani adekvatni i dovoljni dokazi na osnovu kojh je evidentirano ovo potraživanje (nije prezentiran dokaz ko je podigao gotovinu iz blagajne u navedenom iznosu, a da istu nije pravdao) kao ni dokaz po kom osnovu je gotovina podignuta. Takođe nije prezentiran ni dokaz da je izvršen popis gotovine u blagajni i da je zapisnički konstatovan manjak u navedenom iznosu.

Potraživanja u iznosu 3.027,94€ iskazana su po osnovu datih akontacija zaposlenim za službena putovanja, materijalne troškove ili kao pozajmica sa obavezom vraćanja. Dio datih akontacija u navedenom iznosu nije vraćen ili isti nije pravdan do 31.12.2017. godine pa je iskazan u poslovnim knjigama kao potraživanje.
Partija u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. U postupku revizije nijesu prezentirani ni dokazi o usaglašavanju potraživanja sa istim.

- **Preporučuje se subjektu revizije da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava. Evidencija treba da bude zasnovana na osnovu usaglašene i ovjerene dokumentacije.**

11.4. Aktivna vremenska razgraničenja

Na kontu aktivnih vremenskih razgraničenja evidentirane su unaprijed plaćene zakupnine u ukupnom iznosu od 970,00€ i to: za poslovni prostor u Beranama u iznosu od 840,00€ i za poslovni prostor u Mojkovcu u iznosu od 130,00€.

11.5. Novčana sredstva na žiro računima

Revizijom je utvrđeno da je Partija u revidiranom periodu imala otvorene žiro račune za redovno poslovanje i žiro račune za izborne kampanje.

Shodno prezentiranim bančinim izvodima depoziti na računima na dan 01.01.2017. godine iznosili su 18.163,23€, dok su depoziti na računu za redovno poslovanje na dan 31.12.2017. godine iznosili 19.179,59€.

Stanje iskazanih depozita odgovara stanju depozita evidentiranim u poslovnim knjigama Partije na pomenute datume.

Partija je u skladu sa članom 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, otvorila posebni žiro račun za prikupljanje sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje u Herceg Novom i odredila lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje Izvještaja.
Uvidom u bančine izvode utvrđeno je da su za finansiranje lokalnih izbora u Herceg Novom prikupljena sredstva u iznosu od 2.300,00€ i to iz budžeta Opštine Heceg Novi iznos od 500,00€ (20%) i od priloga fizičkih lica iznos od 1.800,00€. Uplatu priloga je izvršilo šest fizičkih lica u iznosu od po 300,00€.

U Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju, prihodi od priloga fizičkih lica su iskazani u iznosu od 1.898,00€ tj. za 98,00€ više u odnosu na iskazane u poslovnim knjigama Partije**.**

11.6. Blagajničko poslovanje

U postupku revizije je utvrđeno da Partija obezbjeđuje evidenciju blagajničkog poslovanja kroz dnevnik blagajne. Uvidom u blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da je gotovina u blagajni na dan 01.01.2017. godine iznosila 7,09€, da je za potrebe blagajne sa žiro računa podignuta gotovina u iznosu od 33.512,00€ i da je izvršen povraćaj akontacija u iznosu od 139,88€, da su iz blagajne izvršene isplate u iznosu od 34.157,62€, tako da je gotovina na dan 31.12.2017. godine iznosila 139,88€.

U postupku revizije na osnovu prezentirane dokumentacije i evidencija blagajničkog poslovanja utvrđeno je da su iz blagajne isplaćene neto zarade zaposlenim u iznosu od 3.436,37, neto naknade po ugovorima o dijelu i odlukama u iznosu od 17.112,00€, akontacije u iznosu od 3.319,35€, troškovi kancelarijskog materijala i ostalog materijala u iznosu od 233,79€, troškovi goriva u iznosu od 1.334,83€, troškovi službenih putovanja u iznosu od 1.027,20€, troškovi reprezentacije u iznosu od 2.251,95€, ostali troškovi u iznosu od 90,23€ i isplata u iznosu od 5.181,90€ koja nije dokumentovana. Nedokumentovana isplata iz blagajne shodno Odluci Predsjednika Partije (br13/15) evidentirana je u poslovnim knjigama kao potraživanje od fizičkog lica.

Subjekt revizije je gotovinski iz blagajne isplatio neto zarade u iznosu od 3.436,37€. Isplata neto zarada je izvršena je za 6 (šest) zaposlenih lica.

Gotovinski iz blagajne isplaćene su ugovorene naknade u iznosu od 17.112,00€.Isplata je izvršena shodno zaključenim ugovorima o dijelu za obavljanje poslova medijsko-marketinškog savjetovanja i plana aktivnosti u opštinskim odborima, poslova organizacije i održavanja kancelarije Centrale i opštinskih odbora, poslova vozača i obezbjeđenja Predsjednika Partije, poslova administrativno-pravnog savjetovanja i administrativno-tehničke podrške u opštinskim odborima. Osim po ugovorima o djelu isplata naknada je vršena shodno odlukama nadležnog organa aktivistima zbog povećanog obima posla na terenu, Naknade su isplaćene za 26 lica u iznosu od 150,00€ do 2.400,00€ po izvršiocu

U postupku revizije nijesu prezenirni dokazi o preuzimanju gotovinski isplaćenih naknada u iznosu od 5.195,00€, pa se konstatuje da su troškovi u navedenom iznosu nepotpuno dokumentovani.

- **Subjekt revizije je dužan da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom shodno odredbama člana 19.Zakona o računovodstvu.**

Uvidom u prezentirane ugovore o djelu i odluke shodno kojima je vršena isplata naknada utvrđeno je da isti ne sadrže broj djelovodnog protokola, a ugovori ni pravni osnov.

Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu 233,79€ isplaćeni su gotovinski iz blagajne i isti su dokumentovani fiskalnim računima.

Gotovinski iz blagajne isplaćeni su troškovi goriva u iznosu od 1.334,83€. Navedeni troškovi su dokumentovani fiskalnim računima.

Troškovi službenih putovanja u iznosu od 1.027,20€ su isplaćeni gotovinski iz blagajne po osnovu dnevnica u zemlji u iznosu od 81,00€, dnevnica u inostranstvu u iznosu od 500,00€, troškova smještaja na službenom putu u iznosu od 34,00€, troškova prevoza na službenom putu u iznosu od 396,00€ i troškova taxi usluga u iznosu od 16,20€.

Troškovi dnevnica za službena putovanja isplaćivali po putnim nalozima u iznosima predviđenim Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru.

Troškovi reprezentacije u iznosu od 2.251,95€ isplaćeni su gotovinski iz blagajne po osnovu ugostiteljskih usluga i nabavke potrošne robe u maloprodaji za reprezentativne svrhe. Navedeni troškovi su dokumentovani fiskalnim računima. Odlukom nadležnog organa je utvrđeno ko ostvaruje pravo na korišćenje reprezentacije na teret sredstava Partije.
Revizijom je utvrđeno da su ostali gotovinski isplaćeni troškovi u iznosu od 90,23€ adekvatno dokumentovani.

11.7. Obaveze

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama i Bilansu stanja iskazao obaveze na dan 31.12.2017. godine u iznosu od 31.814,25€, a odnose se na: obaveze prema dobavljačima u iznosu od 23.479,08€ i ostale obaveze u iznosu od 8.335,17€.

Obaveze prema dobavljačima najvećim dijelom se odnose na obaveze po osnovu usluga medijskog oglašavanja, troškova reklamnog materijala i nabavke kancelarijskog namještaja.

Ostale obaveze u iznosu od 8.335,17€ se odnose na obaveze za: neto naknade po ugovorima o djelu u iznosu od 3.620,00€, neto naknade po ugovoru o zakupu u iznosu od 1.676,00€, obaveze za porez i prirez po osnovu ugovora o djelu i ugovora o zakupu u iznosu od 3.039,17€. Poreske obaveze na isplaćene naknade su izmirene u 2018. godini.

12. Konsolidovani bilans uspjeha

U Konsolidovanom Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 255.749,94€, rashodi u iznosu (175.224,16€ i finansijski rezultat (višak prihoda u odnosu na rashode) u iznosu od 80.525,78€.

12.1. Prihodi

Partija je u poslovnim knjigama i kondolidovanom Bilansu uspjeha iskazala prihode u iznosu od 255.749,94€ i isti se odnose na prihode iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 217.203,12€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 11.298,69€, prihode od priloga fizičkih lica u iznosu od 11.800,00€ i ostale prihode u iznosu od 15.447,50€.

Uporedni tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2016. i 2017. godini

Redni broj	Vrsta prihoda	Iznos u 2016 .godini	% učešća	Iznos u 2017.godini	% učešća	Povećanje/ smanjenje u odnosu na prethodnu godinu
1	Prihodi iz Budžeta Crne Gore	238.919,00	72,09%	183.468,76	71,74%	-55.450,24
2	Prihodi iz budžeta lokalne samouprave	503,00	0,15%	10.497,55	4,10%	9.994,55
3	Prihodi od priloga	92.000,00	27,76%	43.994,68	17,20%	-48.005,32
4	Ostali prihodi	0,00	0,00%	17.788,95	6,96%	17.788,95
Ukupno		**331.422,00**	**100,00%**	**255.749,94**	**100,00%**	**-75.672,06**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da prihodi iz Budžeta Crne Gore u ukupnim prihodima učestvuju sa 84,93%, ostali prihodi sa 6,04%, prihodi od priloga sa 4,61% i prihodi iz budžeta lokalnih samouprava sa 4,42%.

Od navedenih prihoda, iznos od 238.122,44€ se odnosi na prihode za redovno poslovanje Partije, a iznos od 17.627,50€ na prihode za finansiranje izbornih kampanja.

Tabelarni pregled prihoda za redovno poslovanje i prihoda za finansiranje izborne kampanje Partije

R/B	Vrsta prihoda	Redovan rad	Izbori	Ukupno
1	Prihodi iz Budžeta Crne Gore	217.203,12	–	217.203,12
2	Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava	10.798,69	500,00	11.298,69
3	Prihodi od priloga	10.000,00	1.800,00	11.800,00
4	Finansijski prihodi	0,63	–	0,63
5	Ostali prihodi	120,00	15.327,50	15.447,50
UKUPNO:		**238.122,44**	**17.627,50**	**255.749,94**

Prihodi iz Budžeta Crne Gore

Partiji su iz budžeta Crne Gore opredijeljena sredstva u iznosu od 217.203,12€ i to za redovno poslovanje iznos od 202.406,16€ i za finansiranje rada poslaničkog kluba iznos od 14.796,96€.

Sredstva za finansirane rada poslaničkog kluba su opredijeljena iz budžeta Skupštine Crne Gore shodno odluci Administrtivnog odbora.

Prihodi iz budžeta jedinica lokalnih samouprava

Prihodi od lokalnih samouprava evidentirani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 11.298,69€. Od navedenih prihoda iznos od 10.798,69€ se odnosi na prihode za redovno poslovanje Partije, dok se iznos od 500,00€ odnosi na prihode za finaniranje izborne kampanje (20% pripadajućih sredstava). Navedeni prihodi su Partiji uplaćeni iz budžeta opštine Budva.

Prihodi od priloga

Partija je prihode od priloga pravnih lica u iznosu od 11.800,00€ (za finansiranje redovnih aktivnosti Partije iznos od 10.000,00€, a za finansiranje izbornih kampanja iznos od 1.800,00€). Prihodi od priloga su iskazani po osnovu uplata fizičkih lica. Uplatu je izvršilo 11 (jedanaest) lica u iznosu od 300,00€ do 2.000,00€.

Prihodi od smanjenih obaveza

Prihodi iskazani u poslovnim knjigama u iznosu od 15.447,50€ odnose se na prihode od smanjenja obaveza evidentiranih u poslovnim knjigama. Obaveze su umanjene po osnovu preuzimanja duga od strane koalicione članice GP URA, u iznosu od 9.049,50€ shodno Ugovoru o preuzimanju duga od 28.03.2017. godine i po osnovu iskniževanja više evidentiranog iznosa od 6.278,00€ (račun br.230/16).

13. Troškovi

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala troškove u iznosu od 175.224,16€ i isti se odnose na: troškove kancelarijskog i ostalog materijala u iznosu od 3.109,50€, troškove goriva i energije u iznosu od 4.883,29€, troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 41.895,92€, troškovie ugovorenih naknada u iznosu od 45.205,29€, troškove službenih putovanja i ostalih naknada u iznosu od 2.230,01€, troškove prevoza i telefona u iznosu od 2.305,99€, troškove tekućeg održavanja osnovnih sredstava u iznosu od 364,12€, troškove zakupa poslovnih prostora u iznosu od 19.580,77€, troškove reklame i propagande u iznosu od 15.121,68€, troškove amortizacije u iznosu od 1.125,51€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 1.923,72€, troškove reprezentacije u iznosu od 5.274,51€, troškove platnog prometa u iznosu od 704,46€, ostale nematerijalne troškove u iznosu od 8.080,68€ i ostale poslovne rashode u iznosu od 23.418,69€.

Tabelarni pregled ostvarenih troškova u 2016. godini i 2017. godini po vrsti*:*

Konto	Opis troška	Troškovi za 2016.godinu	% učešća	Troškovi za 2017.godinu	% učešća	Povećanje / smanjenje u odnosu na prethodnu godinu
512	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	161,20	0,04%	3.109,50	1,77%	2.948,30
513	Troškovi goriva, štampe i električne energije	529,61	0,13%	4.883,29	2,79%	4.353,68
520,556	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	3.720,54	0,91%	41.895,92	23,91%	38.175,38
522	Naknade partijskim funkcionerima i naknade po ugovoru o djelu	30.780,00	7,55%	45.205,29	25,80%	14.425,29
529	Troškovi službenih putovanja	935,00	0,23%	2.230,01	1,27%	1.295,01
531	Troškovi usluga prevoza i troškovi usluga mobilne i fiksne telefonije	9.000,12	2,21%	2.305,99	1,32%	-6.694,13
532	Troškov održavanja osnovnih sredstava	0,00	0,00%	364,12	0,21%	364,12
533	Troškovi zakupnina	19.618,00	4,81%	19.580,77	11,17%	-37,23
535	Troškovi reklame i propagande	338.266,45	82,98%	15.121,68	8,63%	-323.144,77
536	Troškovi neproizvodnih usluga	1.792,05	0,44%	0,00	0,00%	-1.792,05
540	Troškovi amortizacije	0,00	0,00%	1.125,51	0,64%	1.125,51
550	Troškovi sponzorstva, pomoći i stipendija	0,00	0,00%	1.923,72	1,10%	1.923,72
551	Troškovi reprezentacije	1.762,47	0,43%	5.274,51	3,01%	3.512,04
553	Troškovi platnog prometa	1.100,88	0,27%	704,46	0,40%	-396,42
559,569,579	Ostali troškovi	0,00	0,00%	8.080,68	4,61%	8.080,68
591	Ostali poslovni rashodi	0,00	0,00%	23.418,69	13,36%	23.418,69
		407.666,32	**100,00%**	**175.224,14**	**100,00%**	**-232.442,18**

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi ugovorenih naknada sa 25,80%,troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca sa 23,91%, ostalih poslovnih rashoda sa 13,36% i troškovi zakupa poslovnih prostora sa 11,17% i sl.

Od navedenih troškova na troškove redovnog poslovanja odnosi se iznos od 136.984,73€, dok se iznos od 38.239,43€ odnosi na troškove izbornih kampanja.

Tabelarni pregled ostvarenih troškova za redovno poslovanje i izborne kampanje u 2017. godini

R/b	Konto	Naziv konta	Redovan rad	Izborne kampanje	Ukupno	% učešća
1	k-to 512	Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	3.109,50	–	3.109,50	1,77%
2	k-to 513	Troškovi goriva i energije	3.883,29	1.000,00	4.883,29	2,79%
3	k-to 520 i k-to 556	Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca	41.895,92	–	41.895,92	23,91%
4	k-to 522	Troškovi naknada po ugovorima o dijelu-bruto	45.069,55	135,74	45.205,29	25,80%
5	k-to 529	Troškovi službenih putovanja	2.230,01	–	2.230,01	1,27%
6	k-to 531	Troškovi PTT usluga	2.305,99	–	2.305,99	1,32%
7	k-to 532	Troškovi usluga tekućeg održavanja osnovnih sredstava	364,14	–	364,14	0,21%
8	k-to 533	Troškovi zakupa poslovnog prostora-bruto	19.580,77	–	19.580,77	11,17%
9	k-to 535	Troškovi reklame i propagande	909,88	14.211,80	15.121,68	8,63%
10	k-to 540	Troškovi amortizacije osnovnih sredstava	1.125,51	–	1.125,51	0,64%
11	k-to 550	Troškovi neproizvodnih usluga	1.923,72	–	1.923,72	1,10%
12	k-to 551	Troškovi reprezentacije	3.404,71	1.869,80	5.274,51	3,01%
13	k-to 553	Troškovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	626,81	77,65	704,46	0,40%
14	k-to 559	Ostali nematerijalni troškovi	2.662,08	4.363,51	7.025,59	4,01%
15	k-to 569	Ostali finansijski rashodi	5,09	–	5,09	0,00%
16	k-to 579	Troškovi pomoći	1.050,00	–	1.050,00	0,60%
17	k-to 591	Ostali poslovni rashodi	6.837,76	16.580,93	23.418,69	13,36%
UKUPNO			**136.984,73**	**38.239,43**	**175.224,16**	**100,00%**

Troškovi kancelarijskog materijala (konto 512)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama u iznosu od 3.109,50€ odnose se na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 550,75€, troškove nabavke rezervnih dijelova u iznosu od 550,21€ i troškove ostalog materijala u iznosu od 2.008,54€. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani i isti se se odnose na troškove redovnog poslovanja Partije.

Troškovi električne energije (konto 513)

Troškovi iskazani u iznosu od 4.883,29€ odnose se na troškove električne energije u iznosu od 2.120,46€ i troškove goriva u iznosu od 2.762,83. Od navedenih troškova iznos od 3.883,29€ odnosi se na troškove redovnog poslovanje Partije, dok se iznos od 1.000,00€ odnosi na troškove izborne kampanje iz 2016. godine koji su plaćeni sa računa za redovno poslovanje Partije. Isplata je izvršena fizičkom licu shodno Odluci (djel.br.85-01/17 od 15.09.2017) na ime refundacije troškova koje je fizičko lice finansiralo iz sopstvenih sredstava za potrebe izborne kampanje (parlamentarni izbori održani 2016. godine). U postupku revizije nijesu prezentirani dokazi o nastanku troškova koji su refundirani, pa se konstatuje da isti nijesu adekvatno dokumentovani. Takođe je utvrđeno da troškovi električne energije u iznosu od 674,79€ nijesu dokumentovani fakturom dobavljača, već je trošak evidentiran na osnovu sravnjenja obaveza i analitičke kartice.

Zapošljavanje i troškovi zarada

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (djel.br.29-1/16 od 31.12.2016), za obavljanje poslova u Partiji sistematizovano je 13 radnih mjesta sa 20 izvršilaca. Shodno navedenom Pravilniku sistematizovana su sljedeća radna mjesta:

Šef kabineta 1 izvršilac, Portparol 1 izvršilac, Savjetnik-asistent 9 izvršilaca, Savjetnik-stručni saradnik 1 izvršilac, Šef službe 1 izvršilac, Referent 1 izvršilac, Rukovodilac Protokola- 1 izvršilac, Tehnički sekretar 1 izvršilac, Vozač-obezbjeđenje 2 izvršioca,Sekretar Kluba 1 izvršilac, Savjetnik za medije 1 izvršilac.

U Partiji na kraju 2017. godine bilo je zaposleno sedam izvršilaca.

Revizijom je utvrđeno da je DEMOS u 2017. godini sa 7 (sedam) lica zaključio ugovore o radu i to: sa 4 (četiri) lica su produženi ranije zaključeni ugovori na određeno vrijeme u trajanju od 6 (šest), a sa 3(tri) lica su zaključeni novi ugovori, (za 1 lice na mjesec dana, za 1 lice na 6 mjeseci, a za 1 lice na neodređeno vrijeme).

Revizijom je utvrđeno da Partija prilikom zapošljavanja, nije vršila javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta kako je to utvrđeno odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti kojim je precizirano da je poslodavac dužan da Zavodu prijavi slobodna radna mjesta, radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada. Subjekt revizije je uz Izjašenjenje na Preliminarni izvještaj dostavio dokaze da je vršio javno oglašavanje prilikom zapošljavanja.

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi u iznosu od 41.895,92€ odnose se na: troškove neto zarada u iznosu od 24.971,82€, troškove poreza na zarade u iznosu od 3.382,02€, troškove doprinosa na teret zaposlenog u iznosu od 8.954,46€, troškove doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 3.898,07€ i na troškove prireza na porez u iznosu od 500,04€. Uvidom u prezentirane ugovore o radu utvrđeno je da je za obavljanje poslova tehničkog sekretara subjekt revizije sa izvršiocem zaključio ugovor o radu 14.08.2017. godine na period od mjesec dana, a istom je isplaćivana zarada sve do 31.12.2017. godine, pa se konstatuje da su neto zarade u iznosu od 1.190,92€ isplaćene bez pravnog osnova, jer ugovor nije zaključen za period za koji je vršena isplata u navedenom iznosu.

Revizijom je izvršena provjera pojedinačnih obračuna zarada i utvrđeno je da se zarade obračunavaju u skladu sa važećim zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

Revizijom je utvrđeno da je subjekat revizije IOPPD obrasce dostavljao nadležnom organu Poreske uprave, shodno članu 5 Pravilnika o obliku,

sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca Izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Troškovi ugovorenih naknada (konto 520 i 522)

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi u iznosu od 45.205,29€, odnose se na troškove neto naknade po ugovoru o djelu u iznosu od 41.365,50€, i troškove poreskih obaveza (porez i prirez) na naknade po ugovoru o djelu u iznosu od 3.840,00€. Navedeni troškovi se odnose na redovno poslovanje Partije osim iznosa od 135,74€ koji se odnosi na troškove izborne kampanje.

Revizijom je utvrđeno da su naknade po ugovorima o djelu isplaćene za obavljanje sljedećih poslova: medijsko-marketinškog savjetovanja i plana aktivnosti u opštinskim odborima, poslova organizacije i održavanja kancelarije Centrale i opštinskih odbora, poslova vozača i obezbjeđenja Predsjednika Partije, poslova administrativno-pravnog savjetovanja i administrativno-tehničke podrške u opštinskim odborima, finansijsko-administrativnih poslova, usluge izrade sajta. Shodno odlukama su isplaćivane naknade zbog povećanog obima posla (rad na terenu, u predizbornoj kampanji lokalni izbori u Herceg Novom), kao i za usluge sponzorisanja na društvenoj mreži Facebook. Naknade su isplaćene za 34 lica u iznosu od 126,00€ do 4.150,00€ po izvršiocu za period angažovanja. Isplaćene naknade su dokumentovane ugovorima o dijelu i odlukama, izuzev iznosa od 700,00€ koji nije dokumentovan.

Partija je za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima (poslovi vozača i obezbjeđenja) izvršioce angažovala ugovorom o djelu, a sa istima je trebao zaključivati ugovore o radu. Takođe je utvrđeno da su ugovori o djelu zaključeni za obavljanje poslova medijsko-marketinškog savjetovanja i plana aktivnosti u opštinskim odborima, poslova administrativno-pravnog savjetovanja i administrativno-tehničke podrške u opštinskim odborima i finansijsko-administrativnih poslova koji po prirodi i opisu spadaju u poslove redovne djelatnosti Partije, za koje je trebalo zaključivati ugovore o radu.

- **Za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima i poslova koji po prirodi i opisu spadaju u poslove redovne djelatnosti, subjekt revizije sa izvršiocima treba da zaključuje ugovore o radu, shodno Zakonu.**

Subjekt revizije je na isplaćene neto naknade obračunao i platio poreske obaveze (porez i prirez) na način kao da su sva angažovana lica osigurana po drugom osnovu, osim za dva lica za koje su obračunati i plaćeni doprinos PIO i doprinos za zdravstvo. Subjekt revizije prilikom zaključivanja ugovora o djelu sa angažovanim izvršiocima nije obezbijedio dokaze o radno pravnom statusu istih, pa se nije moglo utvrditi da li je pravilno izvršen obračun poreskih

obaveza na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.

- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza.**

U postupku revizije je utvrđeno da je šest funkcionera po osnovu angažovanja u Partiji primalo naknadu. Uvidom u imovinske kartone tih lica utvrđeno je da pet lica nije prijavilo prihode po ovom osnovu Agenciji za sprječavanje korupcije.

Troškovi službenih putovanja (k-to 529)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.230,01€ odnose se na troškove dnevnica u zemlji u iznosu od 81,00€, troškove ino dnevnica u iznosu od 500,00€, troškovi smještaja na službenom putu u iznosu od 34,00€, troškove prevoza na službenom putu u iznosu od 396,00€, troškove taxi usluga u iznosu od 16,20€ i troškove ostalih naknada u iznosu od 1.202,81€.

Troškovi dnevnica, smještaja, prevoza na službenom putu, taxi usluga su plaćeni gotovinski iz Blagajne i isti su objašnjeni u dijelu Izvještaja koji se odnosi na Blagajničko poslovanje.

Shodno odluci predsjednika Nadzornog odbora isplaćene su neto naknade zaposlenim zbog povećanog obima posla isplaćene u iznosu od 1.080,00€. Navedene naknade su isplaćene za šest lica u iznosu od 100,00€ do 300,00€. Na isplaćene naknade obračunate su poreske obaveze porez i prirez u iznosu od 122,81€. Neto naknade u iznosu od 910,00€ su isplaćene preko žiro računa dok je iznos od 170,00€ plaćen gotovinski iz blagajne.

Troškovi fiksnih i mobilnih telefona (konto 531)

Troškovi iskazani u Glavnoj knjizi subjekta revizije u iznosu od 2.305,90€ odnose se na troškove fiksnih telefona u iznosu od 1.702,14€ i troškove mobilnih telefona u izosu od 603,15€.
Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača osim iznosa od 59,97€ koji nije dokumentovan.

Troškovi održavanja *(k-to 532)*

Troškovi evidentirani u iznosu od 364,14€ odnose se na troškove održavanja osnovnih sredstava. Navedeni troškovi su dokumentovani i plaćeni su preko žiro računa.

Troškovi zakupnina (konto 533)

Troškovi evidentirani u iznosu od 19.580,77€ odnose na troškove zakupa poslovnih prostora i sala. Navedeni troškovi se odnose na troškove redovnog poslovanja.

Partija je na ime zakupa poslovnih prostora za potrebe opštinskih odbora u Nikšiću, Danilovgradu, Mojkovcu, Beranama, Bijelom Polju, Pljevljima, Herceg Novom i Golubovcima evidentirala troškove u iznosu od 15.180,77€ (mjesečna zakupnina je iznosila od 120,00€ do 280,00€), dok je na ime troškova zakupa poslovnog prostora za potrebe Glavnog odbora Partije evidentirala troškove u iznosu od 4.400,00€ (zakupnina plaćena za četiri mjeseca 2017,godine). Centrala Partije od 01.05.2017. godine shodno članu 7 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja za obavljanje djelatnosti koristi poslovni prostor površine 387m^2 čija mjesečna zakupnina iznosi 2.880,00€ koju plaća Uprava za imovinu shodno zaključenom ugovoru sa fizičkim licem (br. 0201/2506 od 21.04.2017. godine). Revizijom je utvrđeno da troškovi zakupa poslovnog prostora u Golubovcima u iznosu od 750,00€ nijesu adekvatno dokumentovani jer Ugovor o zakupu zaključen sa fizičkim licem nije potpisan ni od strane zakupodavca niti od zakupca i isti ne sadrži broj djelovodnog protokola. Takođe je utvrđeno da je navedeni iznos uplaćen na žiro račun pravnog lica. Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu poslovnih prostora utvrđeno je da ugovori o zakupu poslovnih prostora u Bijelom Polju, Danilovgradu, Mojkovcu i Golubovcima nijesu ovjereni od strane nadležnog organa što nije u skladu sa odredbama čl.639 Zakona o obligacionim odnosima.

- **Subjekt revizije je dužan da ugovore o zakupu poslovnih prostora zaključuje u skladu sa odredbama čl.639 Zakona o obligacionim odnosima.**

Na isplaćene naknade fizičkim licima za zakup poslovnih prostora su obračunate poreske obaveze (porez i prirez), ali iste nijesu plaćene u momentu isplate naknada kako je to propisano članom 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, već su iste plaćene u 2018. godini.

Troškovi reklame i propagande (konto 535)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 15.121,68€, odnose se na troškove markentiških usluga medijskih kuća, nabavke i štampe rekamnog materijala i usluga fotografisanja. Od navedenih troškova na troškove izbornih kampanja odnosi se iznos od 14.211,80€, a na troškove redovnog poslovanja iznos od 909,88€. Revizijom je na osnovu prezentirane dokumentacije utvrđeno da se iznos od 8.000,00€ odnosi na troškove izborne kampanje iz 2016. godine, a iznos od 6.211,80€ na troškove izborne kampanje iz 2017. godine. Dio troškova izborne kampanje u iznosu od 2.225,30€ plaćen je sa računa za redovo poslovanje što nije u skladu sa članom 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

- **Subjekt revizije je dužan da troškove izborne kampanja plaća u skladu sa članom 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Troškovi amortizacije (k-to 5400)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.125,51€ odnose se na troškove obračunate amortizacije osnovnih sredstava za 2017. godinu.

Troškovi neproizvodnih usluga (konto 550)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama u iznosu od 1.923,72€ odnose na: troškove knjigovodstvenih usluga u iznosu od 1.702,19€, troškove advokatskih usluga u iznosu od 200,00€, troškove usluga fotokopiranja (u iznosu od 21,53€. Navedeni troškovi se odnose na troškove redovnog poslovanja.

Troškovi knjigovodstvenih usluga su dokumentovani ugovorima o djelu zaključenim sa fizičkim licima. U postupku revizije je utvrđeno da je računovodstvene poslove za potrebe Partije do 31.08.2017. godine obavljalo jedno fizičko lice, nakon čega je Partija za obavljanje navedenih poslova zaključila ugovor o djelu sa drugim licem. Uvidom u prezentirane ugovore utvrđeni su nedostaci kod ugovora po kojima je vršena isplata naknada za računovodstvene usluge do 31.08.2017. godine jer isti ne sadrži pravni osnov kao broj djelovodnog protokola. Troškovi advokatskih usluga i usluga kopiranja su adekvatno dokumentovani.

Troškovi reprezentacije (konto 551)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama u iznosu od 5,274,51€ odnose se na troškove reprezentacije. Dio navedenih troškova u iznosu od 2.251,95€ plaćen je gotovinski iz Blagajne i objašnjen u dijelu Izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje, a iznos od 3.022,56€ plaćen je sa žiro računa Partije. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju kojom su pravdani navedeni troškovi, utvrđeno je da su troškovi reprezentacije evidentirani u poslovnim knjigama u većem iznosu od 769,30€. Evidentiranje navedenog troška je izvršeno po osnovu fiskalnih računa isplaćenih preko blagajne i faktura dobavljača u kojim je sadržan navedeni iznos.

Troškovi reprezentacije plaćeni preko žiro računa su dokumentovani fakturama, a gotovinski plaćeni troškovi su dokumentovani fiskalnim računima.

Troškovi platnog prometa (konto 553)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 704,46€ odnose se na troškove platnog prometa u zemlji i inostranstvu.

Ostali nematerijalni troškovi (konto 559)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 8.080,68€ odnose se na: troškove komunalnih i drugih taksi u iznosu od 329,00€; troškove registracije vozila u iznosu od 320,00€; troškove izvršnog postupka u iznosu od 3.313,01€, troškove notarskih usluga iznosu od 203,86€; troškove komunalnih usluga u iznosu od 478,37€, troškove parking usluga u iznosu od 148,00€, druge nematerijalne troškove (digitalni certifikat, usluge hosting blue paket, kopiranje spisa i sl) u iznosu od 1.038,44€, troškove po

Koalicionom sporazumu u iznosu od 1.200,00€ i troškove pomoći u iznosu od 1.050,00€ (pomoći su isplaćene za četiri fizička lica u iznosu od 200,00€ do 300,00€)

Dio troškova u iznosu od 3.717,17€ odnosi na troškove redovnog poslovanja, a iznos od 4.363,51€ na troškove izborne kampanje (parlamentarni izbori 2016). Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi plaćeni sa računa za redovno poslovanje Partije.
Revizijom je utvrđeno da dio ovih troškova u iznosu od 941,31€ nije potpuno dokumentovan i to: troškovi pomoći u iznosu od 450,00€,ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 338,50€ i troškovi komunalnih usluga u iznosu od 152,81€.

Ostali poslovni rashodi (k-to 591)

Partija je u poslovnim knjigama iskazala ostale poslovne rashode u iznosu od 23.418,69€. Dio istih u iznosu od 6.837,76€ odnosi na redovno poslovanje, a iznos od 16.580,93€ na izborne kampanje (parlamentarni izbori 2016). Navedeni troškovi se odnose na troškove iz prethodne godine. Subjekt revizije u 2016 godini izvršio uplate dobavljačima za gorivo, za dnevnu štampu, usluge kopiranja i prenos sredstava Koalicionoj članici GP URA u ukupnom iznosu od 13.959,93€ koje nije iskazao kao trošak u pomenutoj godini već su iste evidentirane kao pretplate. U 2017. godini su sprovedena odgovarajuća knjiženja i iskazani troškovi iz prethodne godine u navedenom iznosu. Osim pomenutih troškova na ovom kontu su evidentirani i troškovi po osnovu izvršenih korektivnih knjiženja (usled manje evidentiranih obaveza prema dobavljaču) u iznosu od 2.000,00€, po osnovu prenosa sredstava SNP-U u iznosu od 1.000,00€, po osnovu prinudne naplate duga iz 2016. godine od strane medijske kuće u iznosu od 2.318,98€, troškovi reprezenacije u iznosu od 1.050,00€ i troškovi materijala u iznosu od 2.930,97€ (fakture iz 2016. godine). Navedeni troškovi su dokumentovani.

Upoređujući podatke iskazane u poslovnim knjigama Partije i podatke iskazane u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju, za izbor odbornika u SO Herceg Novi koji je dostavljen Agenciji za sprječavanje korupcije utvrđeno je da su troškovi izborne kampanje iskazani u poslovnim knjigama Konsolidovanom bilansu uspjeha u većem iznosu za 1.770,44€ u odnosu na iste iskazane u Izvještaju koji je dostavljen Agenciji. Takođe je utvrđeno da u poslovnim knjigama subjekta revizije nije evidentiran trošak po osnovu usluga medijsko-marketinškog savetovanja u iznosu od 1.000,00€ koji je iskazan u Izvještaju o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava za izbornu kampanju. U postupku revizije je utvrđeno da je navedeni trošak bio evidentiran ali je isti storniran (osnov storniranja nije prezentiran u postupku revizije).

- **Subjekt revizije je dužan da usaglasi podatke u izvještajima koje dostavlja nadležnim institucijama**

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije ostvario troškove izborne kampanje (lokalni izbori u Herceg Novom) u većem iznosu od limita utvrđenog odredbama člana 13 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja za iznos od 5.182,44€. Subjekt revizije je u poslovnim knjigama iskazao troškove izborne kampanje za izbore održane u Herceg Novom u iznosu od 7.482,44€, prihode za finansiranje troškova izborne kampanje u iznosu od 2.300,00€ (nije ostvario prihode po osnovu odborničkih mandata) pa se konstatuje da subjekt revizije ima nedostajuća sredstva za izmirivanje ovih troškova.

- **Subjektu revizije je dužan da troškove izborne kampanje ostvaruje u skladu sa odrebama člana 13 stav 5 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.**

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije sa računa za redovno poslovanje isplatio troškove izborne kampanje (izbori održani u Herceg Novom) u iznosu od 3.473,80€ (troškovi reklame i propagande u iznosu od 2.225,30€, troškovi reprezentacije u iznosu od 1.122,50€ i troškovi naknada za angažman u predizbornoj kampanji u iznosu od 126,00€), kao i troškove izborne kampanje (parlamentarni izbori održani 2016. godine) u iznosu od 2.200,00€.

- **Plaćanje troškova za izbornu kampanju treba vršiti sa posebnog računa otvorenog za te namjene shodno odredbama člana 18 Zakona o finansiranju političkih partija i izbornih kampanja.**

IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE

U Izvještaju o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja DEMOS-a za 2016. godinu Državna revizorska institucija je utvrdila određeni broj nepravilnosti i dala preporuke za otklanjanje istih, a odnose se na sljedeće:

1. Preporučuje se subjektu revizije, da Finansijskim planom definiše iznose planiranih prihoda i rashoda po vrsti istih, dok Programom rada treba da definiše aktivnosti koje planira da sprovede u tekućoj godini.
2. Subjekt revizije je dužan da vrši uplatu poreza na isplaćene naknade fizičkim licima shodno odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, kojim je propisano da se porez na lična primanja obračunava, obustavlja i uplaćuje prilikom svake isplate primanja prema propisima koji važe na dan isplate.
3. Subjekt revizije je dužan da usaglasi podatke u izvještajima koje dostavlja nadležnim institucijama.
4. Subjekt revizije treba da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom.
5. Preporučuje se subjektu revizije da vrši usaglašavanje obaveza sa dobavljačima i da pretplate na kraju finansijske godine evidentira na kontu aktivnih vremenskih razgraničenja, kako iste ne bi uticale na umanjenje salda stvarnih obaveza.
6. U cilju unapređenja evidencije osnovnih sredstava preporučuje se subjektu revizije da obezbijedi analitičku evidenciju osnovnih sredstava koja će pružati sve potrebne podatke o osnovnim sredstvima (inventarni broj, naziv, količinu, stopu amortizacije, korisni vijek trajanja, nabavnu, i otpisanu i sadašnju vrijednost). Navedena evidencija je osnov za upoređivanje sa popisom utvrđenog stanja.
7. Preporučuje se subjektu revizije da zaključuje ugovore o djelu shodno članu 669-698 Zakona o obligacionim odnosima**.**

Revizijom Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja Demos-a za 2017. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije realizovao preporuke br.5 i 6, a nije realizovao preporuke br.1,2,3,4 i 7.

Izvještaj pripremila:
Slavka Tomić, načelnica u Sektoru IV

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević